mo, 1. *Machab.* 4. de quibus ſupra. Prohibentur ergo additiones verbo Dei, ejuſque mandatis contrariæ; non additiones in particulari explicativæ, aut determinativæ eorum, quæ Deus in genere ſolum indicavit: quales eſſe cæremonias Eccleſiæ, Calvinus ipſe fateri cogitur, ut ſupra vidimus. Contrarii quidem verbo Dei ſunt ritus hæreticorum, qui de verbo Dei plures libros Canonicos detrahunt: & quinque ſacramenta delent e numero ſacramentorum.

XIV. Ad Confirmationem dico, mala fide (more ſuo) procedere Calvinum, Samaritani enim illi non fuerunt puniti, quia novis præciſe cæremoniis Deum colerent; ſed quia ſimul Deum colere cœpiſſent, & ſua Idola. Achaz reprehenditur, non quia Altare novum juſſerit erigi in Templo; ſed quia illud juſſerit erigi ad ſimilitudinem altaris Idolorum, quod erat in Damaſco; & juſſerit, Altare Dei removeri de loco ſuo, ut Altare Idololatricum in optimo loco collocaret. Manaſſes autem, non ſolum novum Altare in Templo poſuit; ſed Altare, in quo ſacrificaretur Idolis: alioquin Altare novum erigere in Templo ad ſacrificandum Deo nullum crimen fuiſſet. Nam, 3. *Regum* 8. *verſicul.* 64. legimus, medium atrii Templi, juſſu Salomonis, ſanctificatum, ibique Holocauſta, & Sacrificia oblata: *Quoniam Altare æreum, quod erat coram Domino, minus erat, & capere non poterat Holocauſtum, & Sacrificium, & adipem Pacificorum.*

XV. Objicit quarto Calvinus. Cæremonias, quibus nos ſubeſſe magna Myſteria ſpargimus, nihil eſſe, quam mera ludibria; quia partim ex Gentium deliriis exemplata, partim ſimiarum more veteres Judaicæ legis ritus imitantia: qui nihilo magis ad nos pertinebant, quam pecudem victimæ.

XVI. Reſpondeo, has quoque calumnias contra ritus Eccleſiæ protuliſſe Manichæos. Unde Fauſtus, apud Sanctum Auguſtinum *lib.* 20. *contra Fauſtum*, *cap.* 4. ita Catholicis improperabat: *Solemnes Gentium dies cum ipſis celebratis, ut calendas, ſolſtitia .... Quare conſtat, vos, atque Judæos, ſchiſmata eſſe Gentilitatis &c.* Quas tamen diſſipat Sanctus Auguſtinus lib. citato, præcipue oſtendens, quod eſto in quibuſdam rebus ſimiles videantur ritus Catholicorum cum Gentilium, & Judæorum cæremoniis, longe tamen differunt, qui rebus ſimilibus, earumque uſum ad alium finem referunt. Gentiles enim ſuum cultum ad falſa Numina referebant; immolabant Dæmoniis, & non Deo: Chriſtiani autem ad unum verum Deum ſuum cultum referunt. Judæi colebant verum Deum, ei victimas, & alia offerebant; ſed tamquam Prophetiam futurorum: *Chriſtiani autem* (ait cap. 15.) *peracti ejuſdem Sacrificii memoriam celebrant ſacroſancta oblatione, & participatione Corporis, & Sanguinis Chriſti.* Videndus toto illo libro Auguſtinus; ut appareat eadem contra ritus Catholicorum, Manichæos tunc objeciſſe, quæ modo contra nos Calvinus, ac ejus gregales objiciunt: & eadem, quæ nos reſpondemus, ea eſſe, quæ Auguſtinus reſpondet.

Sed Calvinum rogo: Quid reſpondebit de Baptiſmo, qualem, quoad externum ritum habebant Judæi, immo & Gentes ſervarunt? De Judæis conſtat ex Lege ablutiones multas habuiſſe, & baptiſmata: ſacras etiam ablutiones Gentiles habebant; de quibus Triſmegiſtus, & Sybillæ decreverant, ut non aliis, quam adultis fierent. Quid inſuper Calvinus reſpondebit de Cœna Domini? Judæi enim panes Propoſitionis in menſa appoſitos, & Gentiles ſuas ſacras Cœnas habebant. Paſcha etiam, & Pentecoſten Judæi celebrabant. Cur ergo hæc etiam Calviniſtæ obſervant? Non alia via eſſe poteſt; niſi quia Judæi, & Gentiles ea omnia ad unum finem faciebant: ad alium finem Chriſtiani faciunt. Unde illa rejicienda; iſta ſervanda: *Sicut* (inquit Sanctus Auguſtinus citato loco, cap. 1.) *non ideo contemnenda, & deteſtanda eſt virginitas Sanctimonialium, quia & Veſtales fuerunt ..... quamvis nihil aliud diſtet, niſi qua, cui vocatur, atque reddatur.* Sic inter Sacrificia Paganorum, & Hæbræorum multum diſtat: eo ipſo, quod hoc ſolum diſtat, quæ cui ſint immolata, & oblata &c. Quibus Tractatui de Sacramentis in genere finem imponimus.

TRACTATUS QUINTUS
DE BAPTISMO.

A Conſideratione ſacramentorum in genere expediti, ad ſacramenta in particulari deſcendimus. Inter hæc primum omnium occurrit Baptiſma, quia ordine generationis cætera præcedit; dictum propterea *Janua ſacramentorum*. De hoc ergo primo examinabimus eſſentiam, & pertinentia ad illam. Secundo: cauſam efficientem ſive principalem, ſive miniſterialem. Tertio: ſubjectum. Quarto: effectus.

QUÆSTIO I.

De eſſentia Baptiſmi, & pertinentibus ad illam.

AD eſſentiam Baptiſmi pertinet examinare ejus differentiam, partes ipſum componentes, ejuſque proprietates, ac ſpecies. De his omnibus ſermo erit.

DUBIUM I.

Quænam ſit differentia inter Baptiſmum Joannis, & Chriſti.

§. I.

Varia Baptiſmi Chriſti figura.

I. VAria in antiqua Lege Baptiſma Chriſti adumbrantia præceſſerunt: inter quæ Catechiſmus Romanus primo recenſet Diluvium, quo Noemi ætate Orbis corruptus priſtinæ reſtitutus fuit integritati. Secundo: tranſitum maris Rubri, cujus beneficio Populus Iſraeliticus Egyptiacæ ſervitutis jugum excuſſit. Veteres Theologi Baptiſma adumbrarunt in ablutione Naamanis Syri, lepra mundati in Jordane ex Eliſei præſcripto, & in Probatica, de qua in Evangelio. His adjungi merito ſolent Circumciſio, de qua aliqua ſuperius dicta ſunt, & inferius dicentur: & Baptiſma Joannis, de quo modo.

II. Anno igitur quintodecimo Imperii Tiberii Cæſaris, Chriſto quidem nato, ſed nondum per prædicationem manifeſtato; Joannes Baptiſta e deſerto, in quo aliquo tempore moratus fuerat, egreſſus, venit in omnem regionem Jordanis prædicans Baptiſmum Pœnitentiæ. Plurimi Judæorum audita Joannis voce, ad eum confluere cœperunt, quos ille baptizabat, aqua eos abluendo. Quo Baptiſmo, & ablutione eos admonere volebat; ut ablutis ſordibus corporis, ſordes animæ diſcerent mundare per pœnitentiam; ne imminens Meſſiæ adventus eis eſſet infauſtus. Hic erat Baptiſmus Joannis.

III. Circa quem, varie variis temporibus erratum eſt. Primo enim Petilianus Donatiſta unum eſſe voluit Joannis, & Chriſti Baptiſma, tribus tamen gradibus conſecratum. Nimirum: dedit aquam Joannes ſine nomine Trinitatis: dedit Spiritum Sanctum Chriſtus: Spiritus Sanctus ignis in Apoſtolos supervenit; ſed hæc tria unum conſtituunt ſacramentum. Sic apud S. Auguſtinum, *lib.* 2. *Contra litt. Petiliani*, *cap.* 32. Quem errorem S. Doctor ibi, *cap.* 34. confutat ſic: *Cur ergo aquam repetiverunt Apoſtoli in eis, quibus jam Joannes aquam dederat, pertinentem ad unum Baptiſmum tribus gradibus conſecratum?*

IV. Acatholici moderni (plerique ſaltem) non alium volunt fuiſſe Baptiſmum Joannis a Baptiſmo Chriſti. Lutherus enim, licet ab initio oppoſitum ſcripſiſſet; poſtea vero nullam inter utrumque differentiam confeſſus eſt, neutrum juſtificare, ſed ſolam Fidem. Unde Melanchton, unus ex præcipuis Lutheri diſcipulis, in locis commun. *ann.* 1558. *tit. de Bapt.* ſic ait: *Etſi differentia erat in hoc articulo, Joannis de paſſuro Chriſto, Apoſtoli de paſſo & reſuſcitato: tamen Miniſterium fuit idem, & effectus eoſdem habuit in credentibus.*

V. Idem ſenſerunt Zuinglius, & Calvinus. Hic enim, *lib.* 4. *Inſt. cap.* 14. §. 7. ait: *Quo etiam certiſſimum fit, idem fuiſſe prorſus Joannis Miniſterium, quod Apoſtolis poſtea delegatum eſt. Non enim alium Baptiſmum faciunt diverſæ manus, quibus adminiſtratur: ſed eumdem eſſe, eadem doctrina oſtendit. In unam doctrinam Joannes, & Apoſtoli conſenſerunt: utrique in pœnitentiam, utrique in remiſſionem peccatorum: utrique in nomen Chriſti, a quo pœnitentia, & peccatorum remiſſio eſſet, baptizarunt.* Unde §. 18. baptizatos a Joanne, fuiſſe ab Apoſtolis rebaptizatos negat; *Ego autem concedo, fuiſſe illud verum Joannis Baptiſma, & unum idemque cum Chriſti Baptiſmate, ſed rebaptizatos nego.*

VI. Magiſter Sent. *in* 4. *diſt.* 2. duo genera baptizatorum a Joanne diſtinxit: unum eorum, qui ſpiritum ſuum in Baptiſmo Joannis collocabant, nullamque de Chriſto notitiam habebant: & hos dixit fuiſſe denuo baptizandos Baptiſmo Chriſti. Alterum eorum, qui juſtitiam ex Baptiſmo Joannis non ſperabant, quique in Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum credebant: & hi non fuerunt poſtea baptizati, ſed impoſitione manuum ſuper eos facta Spiritum Sanctum receperunt. Ita refert S. Thom. *3. part. quæſt.* 38. *art.* 6.

§. II.

Catholica veritas.

VII. DIco. Baptiſma Joannis non erat idem, ſed in multis, & quidem eſſentialiter, diverſus a Baptiſmo Chriſti. Erat diverſus. Primo: ratione auctoris: Baptiſmi enim, qui dicitur Chriſti, Chriſtus ipſe Auctor fuit. Baptiſmus vero, dictus Joannis, ab ipſo Joanne, quamvis ex ſpeciali Spiritus Sancti inſtinctu inſtitutus fuit. Unde Scriptura nuſquam vocat illum, Baptiſmum abſolute, ſed cum addito, nempe, Baptiſmum Joannis. Ex hoc ſequitur, quod

Diverſus erat. Secundo: Quia Baptiſmus Joannis non erat proprie ſacramentum, ſed: *Quaſi quoddam ſacramentale diſponens ad Baptiſmum Chriſti: & ideo aliqualiter pertinebat ad legem Chriſti, non autem ad legem Moyſi.* Ita S. Thom. 3. *part. quæſt.* 38. *art.* 1. *ad* 1. Et ibidem *art.* 2. docet, in Baptiſmate Joannis duo poſſe conſiderari: nempe ritum, & effectum Baptiſmi. Licet autem ritus eſſet a Deo, qui familiari revelatione Joannem miſit ad baptizandum; effectus tamen illius fuit ab homine: quia *Nihil in eo Baptiſmo efficiebatur, quod homo facere non poſſet. Unde non fuit a ſolo Deo, niſi in quantum Deus in homine operatur.* Sacramenta autem a ſolo Deo effectum habere debent. Hinc

Diverſus erat. Tertio: Ratione effectus, ſeu virtutis, & efficaciæ. Quia Baptiſmus Chriſti per ſe ipſum dat gratiam, & Spiritum Sanctum, & ex opere operato facit renaſci ad novam vitam: Baptiſmus autem Joannis ex ſe ſolum dabat aquam abluentem corpus; ut ea ablutione, excitaretur in ſuſcipiente fides in eum qui daturus erat Baptiſmum in Spiritu Sancto. Pro hac veritate nullum fortius teſtimonium exquirere poſſumus, quam ab ipſo Joanne. *Matthæi* 3. *verſ.* 11. *Marci* 1. *verſ.* 8. *Lucæ* 3. *verſ.* 16. *& Joann.* 1. *verſ.* 25. Ubi cum quidam ex Phariſæis interrogarent eum: *Quid ergo baptizas, ſi tu non es Chriſtus, neque Elias, neque Propheta?* Reſpondit: *Ego baptizo in aqua. Medius autem veſtrum ſtetis, quem vos neſcitis*, Et poſt multa, verſ. 32. *Qui miſit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: ſuper quem videris Spiritum deſcendentem, & manentem, hic eſt, qui baptizat in Spiritu Sancto.* Fatebatur ergo Joannes ipſe Baptiſmum ſuum eſſe tantum miniſterium, exhibens aquam omni ſpirituali effectu ex ſe deſtitutam; & Spiritus Sancti gratiam per ſolum Chriſti Baptiſma eſſe conferendam. Si enim eamdem vim contuliſſet Chriſtus Baptiſmo Joannis, quam confert Baptiſmo ſuo: non dixiſſet, Baptiſmum ſuum eſſe *in aqua*, Baptiſmum vero Chriſti *in Spiritu Sancto*: uterque enim fuiſſet in aqua, & uterque in Spiritu Sancto. Quapropter Concilium Trident. Seſſ. 7. de Bapt. Can. 1. *Si quis* (inquit) *dixerit, Baptiſmum Joannis habuiſſe eamdem vim cum Baptiſmo Chriſti, anathema ſit.*

Diverſus erat quarto: ratione ſigni, & ritus ſenſibilis. Nam licet uterque conſtaret aqua; ille tamen, qui Chriſti dicitur, præterea includit formam, nempe verba: ubi Joannis Baptiſmus verborum expers erat. Nec enim Joannes, dum baptizabat, ullis determinatis verbis utebatur; ſed ſolum hortabatur populos, ut Pœnitentia ſe præpararent, & crederent in eum qui venturus eſſet. Hoc enim indicant Pauli verba, Actor. 19. verſ. 4. *Joannes baptizavit Baptiſmo pœnitentiæ populum, dicens: In eum, qui venturus eſſet poſt ipſum, ut crederent, hoc eſt, in Jeſum.* Dato etiam, Joannem baptizando aliquibus verbis uſum fuiſſe: certum eſt, eum uſum non fuiſſe invocatione SS. Trinitatis, vel in nomine Jeſu, quæ Baptiſmo Chriſti eſſentialis eſt. Quare Paulus ibi eos, qui a Joanne baptizati fuerant, juſſit baptizari *In nomine Domini Jeſu.*

VIII. Ex hoc conficitur ratio. Si idem fuiſſet Baptiſmus Joannis, & Baptiſmus Chriſti quoad eſſentiam, & efficaciam; Apoſtoli eos, qui baptizati fuerant Baptiſmo Joannis, non juſſiſſent iterum baptizari Baptiſmo Chriſti; ſed de facto Paulus eos juſſit baptizari, ut ſupra dictum eſt; ergo &c.

Scio, Calvinum, *lib.* 4. *Inſtit. cap.* 15. §. 18. dicere, eos non fuiſſe iterum baptizatos: ſed ſolum accepiſſe Spiritum Sanctum, per impoſitionem manus. Verum quam aliena ſit a ſacro textu hæc interpretatio, legenti patet. Ibi enim, poſt ſupra laudata Pauli verba, ſubjungitur; v. 5. *His auditis baptizati ſunt in nomine Domini Jeſu.* Deinde v. 6. *Et cum impoſuiſſet illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus ſuper eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.* Hæc autem verba *Baptizati ſunt*; & hæc alia: *Cum impoſuiſſet illis manus Paulus*, demonſtrant duas actiones, nempe, unam Baptiſmi, alteram impoſitionis manus; unam baptizantis eos in nomine Jeſu, alteram diverſam Pauli poſt Baptiſmum imponentis ſuper eos manus. Scriptura enim multum diſtinguit impoſitionem manus a Baptiſmo; ut videre eſt, *Act.* 8. Ubi cum Philippus Diaconus multos in Samaria baptizaſſet in nomine Jeſu; nec quiſquam illorum accepiſſet Spiritum Sanctum: *Nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Jeſu*; Apoſtoli id reſcientes miſerunt ad eos Petrum, & Joannem, qui *imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Quibus manifeſte apparet, quod impoſitio erat quid diſtinctum & ſeparabile a collatione Baptiſmi: Baptiſmo enim Chriſti mundabantur a culpa: impoſitione autem manus, gratias datas, donum ſcilicet Linguarum Prophetiæ &c. accipiebant.

IX. Merito autem baptizati a Joanne debebant Chriſti Baptiſmo iterum baptizari. Nam, ut docet S. Thom. 3. part. qu. 38. art. 6. *Quando in ſacramento omittitur aliquid, quod eſt de neceſſitate ſacramenti; non ſolum oportet ſuppleri quod fuerat omiſſum, ſed oportet totaliter innovari. Eſt autem de neceſſitate Baptiſmi Chriſti, quod fiat, non ſolum in aqua, ſed etiam in Spiritu Sancto, ſecundum illud Joan.* 3. Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei. *Unde illis, qui tantum in aqua baptizati erant Baptiſmo Joannis, non ſolum ſupplendum erat quod deerat (ut ſcilicet, daretur eis Spiritus Sanctus per impoſitionem manuum) ſed erant iterato totaliter baptizandi in aqua, & Spiritu.* Quibus Sanctus Thomas Calvinum proſternit, volentem baptizatos a Joanne, Baptiſmo ſuo, non alio indiguiſſe, quam manuum impoſitione. Porro: quod Joannes in ſuo Baptiſmate ſpiritum non nominaret, patet, quia baptizati a Joanne interrogati, an accepiſſent Spiritum Sanctum, reſponderunt, Act. 19. verſ. 2. *Sed neque ſi Spiritus Sanctus eſt, audivimus.*

X. Huic veritati ſuffragantur Patres, a quorum teſtimoniis referendis abſtineo. Unum refero, pro omnibus, Auguſtinum. Tum, *Tract.* 5. *in Joann.* ubi ait: *Poſt Joannem ideo baptizatum eſt, quia non Chriſti Baptiſmum dabat, ſed ſuum: quia ſic acceperat, ut ipſius eſſet.* Et *Epiſt.* 48. modo 93. *cap.* 11. oſtendens, cur illi, qui ab hæreticis baptizati ſunt, non iterum baptizentur, cum ad Eccleſiam redeunt; & tamen qui a Joanne baptizati fuerant, ab Apoſtolis iterum baptizati fuerunt, rationem dat: quia Baptiſmus Joannis non erat Baptiſmus Chriſti; Baptiſmus autem, quem hæreticus dat, eſt Baptiſmus Chriſti: *Sed baptizavit, inquis, poſt Joannem Paulus Apoſtolus: numquid poſt hæreticum?* Et ſubinde oſtendens, Baptiſmum valere eis, *Quibus datur, quamvis imparis ſint meriti, per quos datur; quia Chriſti eſt, non eorum a quibus miniſtratur*; ſubjungit: *Puto, quod jam intelligas, ideo Paulum dediſſe quibuſdam Baptiſmum Chriſti; quia Joannis Baptiſmo fuerunt baptizati, non Chriſti.*

XI. Hoc argumentum ex profeſſo tractat, *lib.* 5. *de Baptiſm. contra Donat. cap.* 9. dicens: *Jam nunc de Baptiſmo Joannis videndum eſt, quid dicatur: Baptizatus enim a Paulo eos, qui jam Baptiſmo Joannis baptizati fuiſſent, legimus in Actibus Apoſtolorum, non ob aliud, niſi quia Joannis Baptiſmus non fuit Chriſti Baptiſmus; ſed Joanni a Chriſto conceſſus, qui Joannis proprie diceretur .... Accepit autem hoc Joannes, certæ diſpenſationis gratia, non diu manſurum: ſed quantum ſatis eſſet ad parandam viam Domino, cujus eum eſſe Præcurſorem oportebat*: & poſt multa, iterum diſtinguens Baptiſmum Chriſti a Baptiſmo Joannis; *Sed* (inquit) *Dominus Jeſus Chriſtus tali Baptiſmo mundat Eccleſiam, quo accepto, nullum alterum requiratur: Joannes autem tali Baptiſmo prætingebat, quo accepto, eſſet Baptiſma etiam dominicum neceſſarium: non ut illud repetatur, ſed ut eis, qui Baptiſmum Joannis acceperant, etiam Chriſti Baptiſmus, cui viam præparabat ille, traderetur.* Hæc fuſius exhibere operæ pretium duxi. Videant Acatholici, quam ſenſui Antiquæ Catholicæ Eccleſiæ contradicant? Anabaptiſtæ quidem, qui exemplo Pauli, qui a Joanne baptizatos baptizavit, omnes in alia Eccleſia baptizatos rebaptizare cum Donatiſtis volunt. Alii autem, ut Calvinus, qui hoc quidem negant; volunt tamen, Baptiſma Joannis non fuiſſe a Baptiſmo Chriſti diverſum: ac proinde, Paulum a Joanne baptizatos, Baptiſmo aquæ Chriſti rebaptizandos non curaſſe, ſed ſolo Baptiſmo ſpiritus.

§. III.

Acatholicorum momenta.

XII. OBjicit primo Calvinus, *lib.* 4. *cap.* 15. §. 17. Idem fuit Miniſterium Joannis, & Apoſtolorum; ergo idem Baptiſmus. Ant. probat. Non enim alium Baptiſmum faciunt diverſæ manus, quibus adminiſtratur, ſed diverſa doctrina: at in unam doctrinam Apoſtoli, & Joannes conſenſerunt: utrique etiam in nomine Chriſti, a quo pœnitentia, & remiſſio peccatorum eſt, baptizarunt; ergo &c.

Reſpondeo, neg. idem fuiſſe miniſterium Joannis, & Apoſtolorum. Nam miniſterium Joannis fuit pure præparatorium populi ad adventum Chriſti; & Chriſto manifeſtato, ceſſaturum: miniſterium autem Apoſtolorum fuit conſequens Chriſti manifeſtationem, & uſque ad conſummationem ſæculorum duraturum. Sicut ergo miniſterium Sacerdotum veteris Legis, non fuit idem cum miniſterio novæ Legis; quia præparatorium ad iſtud, & iſto adveniente ceſſaturum: ita & miniſterium Joannis.

Neque eadem fuit doctrina Joannis cum doctrina Apoſtolorum; ut poſſet cum iſta unum miniſterium, & unum Baptiſma facere. Nam licet doctrina Joannis non eſſet contraria; erat tamen ſolum præparatoria ad illam, quam Apoſtoli clare erant promulgaturi, præſertim de Chriſti Paſſione, & Reſurrectione, de qua Joannes nihil locutus eſt. Cæterum hoc etiam dato, quid ad identitatem Baptiſmi confert? Nam etiam Prophetæ clare de Chriſti adventu locuti ſunt, ejuſque Paſſione, ac Morte: tota doctrina, & miniſterium veteris Legis ad miniſterium novæ Legis ordinabatur: & tamen nec Calvinus dicit, eadem fuiſſe ſacramenta, & miniſterium veteris Legis cum ſacramentis novæ Legis, & ejus miniſterio: quia cum eſſent præparatoria, hiſce advenientibus, erant ceſſatura. Addo, quod ſicut etiam in Calvini ſententia contrarietas in doctrina non tollit unitatem Baptiſmi; quia quæcumque ſit doctrina Miniſtri, Baptiſmus ſemper eſt Baptiſmus Chriſti, qui eſt, qui baptizat; ideoque Baptiſmus ab hæreticis datus, quamvis in doctrina Chriſto contradicentibus, valet: ita ab oppoſito, unitas doctrinæ præciſe, non faciet, ut Baptiſma Joannis ſit idem cum Baptiſmo Apoſtolorum: quia Baptiſmus Apoſtolorum erat Baptiſmus Chriſti; Baptiſmus autem Joannis non erat Chriſti, ſed Joannis.

XIII. Objiciunt ſecundo alii. Ex Apoſtolo, ad Epheſ. 4. v. 4. *Unum corpus, & unus ſpiritus, ſicut vocati eſtis in una ſpe vocationis veſtræ. Unus Dominus, una Fides, unum Baptiſma*; ergo ubi eſt unum corpus, unus ſpiritus, una ſpes vocationis, & una fides, ibi erit unum baptiſma: at tempore prædicationis Joannis, diſcipulorum ejus, & Chriſti erat unum corpus, unus ſpiritus, una ſpes, una fides; ergo erat omnibus idem Baptiſma.

Reſpondeo, neg. conſ. Alioquin etiam inferri poſſet primo: quod ſicut omnes Fideles ab initio Mundi habuerunt eamdem ſpem, ac eamdem fidem; fueruntque unum corpus habens Chriſtum, ut Caput: ita habuerint idem ſacramentum, vel eumdem Baptiſmum. Secundo: inferri poſſet e contrario, quod ubi non eſt unum corpus, una ſpes, una fides, unus ſpi-

ſpiritus, ibi non ſit unum Baptiſma: quod tamen eſt falſum. Nam hæretici non ſunt unum corpus, unus ſpiritus, nec unius fidei cum Catholicis; & tamen unum & idem eſt apud utroſque Baptiſma. Vult ergo ibi Apoſtolus hortari Fideles, ut eſſent ſoliciti ſervare unitatem pacis: & ſicut eſſent unum corpus, unum Dominum haberent, una fide, una ſpe, uno Baptiſmate colligitur: ita etiam hanc unitatem charitate, & pace invicem confirmarent.

XIV. Objiciunt tertio. Baptiſmus Joannis fuit in remiſſionem peccatorum; ergo gratiam ſuſcipientibus conferebat. Ant. probant primo. Tum ex Marci 1. v. 4. *Joannes in deſerto baptizans, & prædicans Baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum*. Secundo: Alioquin Baptiſmus Joannis fuiſſet prorſus inutilis, ſi omni effectu ſpirituali caruiſſet.

Reſpondeo, negando ant. Ut enim docet S. Thom. *3. p. q. 38. art. 3.* Baptiſmus, ſicut *Tota doctrina, & operatio Joannis præparativa erat in Chriſtum: ſicut Miniſtri, & inferioris artificis eſt præparare materiam ad formam, quam inducit principalis artifex. Gratia autem conferenda erat hominibus per Chriſtum; ſecundum illud, Jo: 1.* Gratia, & veritas per Jeſum Chriſtum facta eſt. *Et ideo Baptiſma Joannis gratiam non conferebat, ſed ſolum ad gratiam præparabat tripliciter. Uno quidem modo, per doctrinam Joannis inducentem homines ad fidem Chriſti. Alio modo, aſſuefaciendo homines ad ritum Baptiſmi Chriſti. Tertio modo, per Pœnitentiam præparando homines ad ſuſcipiendum effectum Baptiſmi Chriſti. Ex hac S. Thomæ doctrina*

Patet primo: quod Joannes *prædicabat Baptiſmum pœnitentiæ, ideſt, inducentem ad pœnitentiam: quæ quidem pœnitentia ducit homines in remiſſionem peccatorum*. Ita S. Th. citatus *ad 1.* Quare iſta verba *In remiſſionem peccatorum*, non ſunt conjungenda cum iſta voce *Baptiſmum*; ſed cum hac altera *Pœnitentiæ*; ut ſenſus verborum Marci germanus ſit: Prædicans Baptiſmum Pœnitentiæ, quæ pœnitentia eſt in remiſſionem peccatorum, ideſt, ad eam obtinendam per Chriſtum, diſponit.

Patet ſecundo: Joannis Baptiſma, etſi per ſe ipſum gratiam non conferret, profuiſſe plurimum, triplici ratione a S. Thoma tradita.

XV. Objiciunt quarto. Apoſtoli fuerunt baptizati Baptiſmo Joannis: cum quidam eorum fuiſſent ejus diſcipuli, ut patet, *Jo: 1.* ſed Apoſtoli non videntur fuiſſe baptizati Baptiſmo Chriſti: dicitur enim, *Jo: 4. v. 2.* quod *Jeſus non baptizabat, ſed diſcipuli ejus*; ergo &c.

Confirm. Ipſe Joannes non legitur baptizatus Baptiſmo Chriſti; ergo multo minus qui ab eo baptizabantur, egebant Baptiſmo Chriſti.

Reſpondeo cum S. Thom. citata *q. 38. art. 6. ad 2.* neg. min. Nam ſicut Auguſt. dicit. Epiſt. 108. (modo 265.) ad Seleucianum: *Intelligimus diſcipulos Chriſti fuiſſe baptizatos, ſive Baptiſmo Joannis (ſicut nonnulli arbitrantur) ſive, quod magis credibile eſt, Baptiſmo Chriſti. Neque enim miniſterio baptizandi defuit, ut haberet baptizatos ſervos, per quos cæteros baptizaret; qui non defuit memorabilis illius humilitatis Miniſterio, quando eis pedes lavit.*

Ad Confirm. reſpondet idem S. D. *ad 3.* ibi: *Quod ſicut Chryſoſtomus dicit* (hom. 4. op. imperf.) *ſuper Matthæum, per hoc, quod Chriſtus Joanni dicenti:* Ego a te debeo baptizari, *reſpondit:* Sine modo; *oſtenditur, quod poſtea Chriſtus baptizavit Joannem .... Certum tamen eſt, ut Hieronymus dicit ſuper Matth. cap. 3. ſuper illud:* Sine modo; *quod ſicut Chriſtus fuit baptizatus in aqua a Joanne: ita Joannes a Chriſto erat in ſpiritu baptizandus.* Addo: quod Nazianzenus, *Orat. 39.* dicit Chriſtum dixiſſe Joanni *ſine nunc* certo conſilio, & diſpenſatione: *Sciebat namque, paulo poſt futurum, ut ipſe Baptiſtam baptizaret.*

D U B I U M II.

Quid ſit Baptiſmus Chriſti.

§. I.

Varia Baptiſmi nomina.

I. NOmen *Baptiſmus* Græcum eſt, a verbo *Bapto*, ideſt, *immergo, lavo*: unde Baptiſmus latine redditur *immerſio, lotio, ablutio*. Immerſionis autem nomine frequentius Antiqui uſi fuerunt; eo quod, ex vetere diſciplina per immerſionem celebraretur. Eſto autem apud Scriptores Sacros Baptiſmi nomen pro immerſione, vel lotione ſordium animæ; quæ cum ſacramento conjuncta eſt, uſurpetur: non raro tamen, etiam pro ablutione ſordium corporis in ſacris Scripturis legitur ſumpta. Sic *Marci 7.* de Phariſæis, *v. 4.* dicitur: *Et a foro, niſi baptizentur, non comedunt: & alia multa ſunt, quæ tradita ſunt illis ſervare, baptiſmata calicum, & urceorum*. De quorum nimia obſervantia, *v. 8.* Chriſtus eos reprehendit: cum propter illas traditiones ſervandas mandata Dei negligerent. De *Judith cap. 12. v. 7.* legitur: *Et baptizabat ſe in fonte aquæ*. Et *2. Eſdræ 4. v. 23.* Nehemias, ait: *Ego autem, & fratres mei, & pueri mei, & cuſtodes, qui erant poſt me, non deponebamus veſtimenta noſtra: unuſquiſque tantum nudabatur ad Baptiſmum*. Nos tamen baptiſmum hic ſumimus ſolum, prout ſignificat ablutionem ſacramentalem animæ a ſorde peccati.

II. In hoc ſenſu uſurpatus Baptiſmus, variis nominibus in Scripturis inſignitur. Primo enim, *ad Titum 3. v. 5.* vocatur; *Lavacrum regenerationis, & renovationis Spiritus Sancti*. Quia homo carnaliter natus, per Baptiſmum ſpiritualiter regeneratur, & renovatur. —— Secundo. *Hebr. 6. v. 5.* dicitur ſacramentum illuminationis, quia fide, qua imbuitur in Baptiſmo Catechumenus, illuminatur. —— Tertio. *Rom. 6. v. 4.* ſepultura dicitur; *Conſepulti enim ſumus cum illo per Baptiſmum in mortem*. Per immerſionem enim Catechumeni in aquam Chriſti ſepultura adumbratur. —— Quarto. Ab antiquis, maxime Auguſt. *Epiſt. 23.* modo *98. ad Bonifacium*, vocatur *Sacramentum Fidei*. Quia in Baptiſmo Catechumeni fidem publice profitentur, & in Fidelium numerum primo cooptantur. —— Quinto. Primum ſacramentorum nominari ſolet, juxta illud Cypriani ad Jubajanum. *Inde* (ex Baptiſmo) *incipit omnis fidei origo, & ad ſpem vitæ æternæ ſalutaris ingreſſio*. —— Sexto. Vocatur *Circumciſio ſpiritualis* ab Apoſtolo, *ad Coloſſ. 2. v. 11.* In quo (Chriſto) *Circumciſi eſtis in Circumciſione non manufacta in expoliatione corporis carnis; ſed in Circumciſione Chriſti, conſepulti ei in Baptiſmo, in quo & reſurrexiſtis per fidem &c.* —— Septimo demum vocatur *Indumentum*; quia per illum expoliantes veterem hominem, induimus novum hominem, nempe, Jeſum Chriſtum, ut ait Paulus, *ad Coloſſ. 3. v. 9.* Hucuſque de nominibus, quibus donari ſolet Baptiſmus. Nunc ad ejus eſſentiam exponendam veniamus.

§. II.

Definitio Baptiſmi.

III. BAptiſmus definiri poteſt metaphyſice, hoc eſt per genus, & differentiam; & phyſice, hoc eſt, per partes, ex quibus quaſi phyſice componitur. Metaphyſice definitur ſic: *Sacramentum regenerationis per aquam in Verbo*. Phyſice autem, *Ablutio corporis exterior, ſub præſcripta forma verborum*. Ex quibus duabus definitionibus poteſt una formari, dicendo: Baptiſmum eſt *Sacramentum ex divina inſtitutione ſignificans, & cauſans internam regenerationem hominis, per externam corporis ablutionem ſub præſcripta forma verborum*.

Explico utramque definitionem. Per ly *Sacramentum &c.* indicatur, quod ſit ſignum ſenſibile a Deo permanenter inſtitutum ad gratiam, tum ſignificandam, tum efficiendam: in quo ratio generica ſacramenti novæ Legis exprimitur. Additur: *Cauſans internam regenerationem hominis*. Quia Baptiſmus cauſat gratiam regenerativam, ad differentiam Pœnitentiæ, quæ cauſat gratiam ſuſcitativam. Unde Chryſoſtomus, *Homil. ad baptizandos*, ait: *Ob quam cauſam, inquit, ſi lavacrum nobis omnia peccata dimittit; non lavacrum remiſſionis peccatorum dicitur, nec lavacrum purificationis, ſed lavacrum regenerationis?* Reſpondet Chryſoſtomus: *Quia non nobis ſimpliciter peccata dimittit, nec ſimpliciter nos puros a delictis oſtendit. Nam denuo nos condit, & conficit: non de terra componens iterum, ſed ex alio elemento, aquarum natura nos procreans*. Subjungitur: *Per aquam in verbo*, ſeu *per exteriorem ablutionem ſub præſcripta forma verborum*. Quia aqua, & exterior corporis ablutio ſub præſcripta forma verborum, ſunt duæ res ſenſibiles, per quas in Baptiſmate Deus hominem regenerat, juxta illud Apoſtoli, Epheſ. *5.* v. 26. *Mundans eam* (Eccleſiam) *lavacro aquæ in verbo vitæ*. Et Jo: 3. v. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei*.

IV. Adverto tamen ex S. Thoma, *3. part. quæſt. 66. art. 1. ad 1.* In Baptiſmo tria eſſe conſideranda. Primo. Id, quod eſt ſacramentum tantum, ideſt, quod eſt ſignificans, & non ſignificatum: & hoc eſt totum ſenſibile, & viſibile, quod eſt in Baptiſmo: videlicet, aqua, uſus aquæ, ſeu ablutio, & prolatio verborum. Hæc autem non permanent, ſed collato Baptiſmo tranſeunt: quia Baptiſmus eſt unum ex ſacramentis in actione, & uſu conſiſtens, ac proinde cum actione tranſiens. Secundo. Id, quod eſt res tantum, ideſt, quod eſt ſignificatum, & non ſignificans: & hoc in Baptiſmo eſt interior animæ renovatio, ſeu juſtificatio, quæ ſignificatur per ſacramentum Baptiſmi, & ipſa nil aliud ſignificat. Et hæc collato Baptiſmo in baptizato permanet, amiſſibiliter tamen, ideſt, quandiu non expellitur per peccatum. Tertio, Id, quod eſt res, & ſacramentum ſimul, ideſt, quod ſignificatur, & etiam ſignificat, & hoc eſt character, quod ſignificatur per Baptiſmum, & exteriorem ablutionem, & eſt ſignum ſacramentale interioris juſtificationis: & hoc permanet indelebiliter, ut ſupra *Tract. præcedente* dictum eſt.

V. Ex his ſequitur: ſacramentum tantum eſſe aliquid viſibile exterius; & hoc in Baptiſmo eſſe aquam, & ejus uſum, qui eſt ablutio. Unde Baptiſmus, ut ſacramentum, non in ſola aqua perficitur; ſed in applicatione aquæ ad hominem, quæ eſt ablutio; nec in ſola applicatione aquæ, ſed in applicatione aquæ cum præſcripta forma verborum: juxta illud Auguſtini, Tract. 80. in Jo: *Accedit verbum ad Elementum, & fit ſacramentum. Non quidem in ipſo elemento, ſed in homine, cui adhibetur elementum, per uſum ablutionis. Et hoc etiam ſignat verbum, quod accedit ad elementum, cum dicitur:* Ego te baptizo &c. ut dicit S. Thom. *art. 1.* citato *ad 3.*

D U B I U M III.

Quænam ſit materia remota Baptiſmi

§. I.

Errores circa hoc.

I. DUplex in quolibet ſacramento conſiſtente in uſu aſſignari ſolet materia. Una remota: & eſt res illa ſenſibilis, quæ in ſacramento aſſumitur. Alia proxima: & eſt uſus, ſeu applicatio rei ſenſibilis ſubjecto, cui ſacramentum confertur. De utraque in hoc dubio ſermo erit: & primo de materia remota.

II. Cir-

II. Circa hanc plures ex antiquis hæreticis erraverunt. Cajani enim, ſeu Cainani, ſeculo ſecundo, ſic dicti, quod fratricidam Cainum venerarentur, & colerent teſte Tertulliano, *lib. de Baptiſmo adverſus Quintillam, cap. 1.* Baptiſmum aqua conſtare negarunt. Manichæi putantes, aquam eſſe a principio nequam, abhorrebant a Baptiſmo collato in aqua; non ſolum tamquam a fictitio, ſed ut a noxio. Unde Auguſtinus, Hæreſ. *46. Baptiſmum* (inquit) *in aqua nihil cuiquam perhibet ſalutis afferre: nec quemquam eorum, quos decipiunt, baptizandum putant*. Seleuciani, & Hermiani, ſeculo quarto, non ſolum eodem motivo, quo Manichæi aquam a Baptiſmo rejecerunt; unde Auguſt. *Hæreſ. 59.* de iis, ait: *Baptiſmum in aqua non accipiunt*: ſed ulterius putantes, animas hominum ex igne, & ſpiritu conſiſtere; igne, non aqua eas baptizandas cenſebant: moti ex his Joann. de Chriſto verbis, Luc. 3. v. 16. *Ipſe vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igne*. Pauliciani quoque, teſte Euthymio (*2. p. Panopl. tit.* 21.) Baptiſmum nulla materia conſtare volebant, putantes, eum confici ſola prolatione horum verborum: *Ego ſum aqua viva*: huic nixi principio, quod Chriſtus aquam vivam ſe eſſe dixiſſet.

III. Ex hæreticis autem recentioribus Lutherus, *in Colloquiis Sympoſiacis, cap. 17.* primus, vel docuit, vel ſaltem ut probabile judicavit, Baptiſmum in caſu neceſſitatis quovis liquore, ſive aqua, ſive oleo, ſive vino, aut alio apto ad abluendum conferri, & perfici poſſe. Quod tandem ut certum habuit Theodorus Beza; dum voluit, in caſu neceſſitatis in quolibet ſigno ſenſibili poſſe perfici ſacramentum: quem errorem, *in 2. ad Thomam Tillium* Epiſtola tradidit.

§. II.

Veritas Catholica.

IV. DIco primo. Materia remota Baptiſmi eſt ſola aqua. Probo. Ea ſola eſt neceſſaria Baptiſmi materia, cujus uſum in Baptiſmo Chriſtus præcepit, quamque in eo conferendo adhibuerunt Apoſtoli, & qua ſemper uſam fuiſſe Eccleſiam, docet Traditio: ſed Chriſtus aquæ uſum præcepit in Baptiſmo, Jo: 3. v. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.* Chriſtus ipſe Baptiſmo ſuo aquas ſanctificare voluit, *Lucæ 3.* Apoſtoli ſolam aquam in Baptiſmo adhibuerunt, *Actorum* enim 10. *v.* 47. ait Petrus: *Numquid aquam quis prohibere poteſt, ut non baptizentur hi, qui Spiritum Sanctum acceperunt, ſicut & nos?* Et, *Act.* 8. cum Philippus, & Eunuchus Reginæ Candacis veniſſent ad quamdam aquam, *v.* 36. ait Eunuchus; *Ecce aqua: quid prohibet me baptizari?* Quo dicto, *Juſſit ſtare currum* (v. 38.) *& deſcenderunt uterque in aquam, Philippus, & Eunuchus, & baptizavit eum.* Traditionem de continuo uſu aquæ docet communis conſenſus Patrum, & Eccleſia, quæ in hoc ſemper conſtans fuit: ac propterea, ut ſupra dicebamus, tamquam hæreticos rejecit Cainitas, Manichæos, Seleucianos, Paulicianos; quod contenderent, Baptiſmum in aqua perfici non debere.

V. Dico ſecundo. Aqua, quæ eſt materia Baptiſmi neceſſaria, eſt ſola aqua naturalis. Probatur. Nam aqua, quam pro Baptiſmo aſſignat Scriptura: qua, locis relatis, uſi ſunt Apoſtoli, præſertim Philippus, in baptizando Eunucho, fuit aqua naturalis. Et cum *Act. 2. v.* 41. Petrus una die baptizavit circiter tria millia hominum; non alia, quam aqua naturali uti potuit: quomodo enim præſto illi poterat tanta aquæ artificialis copia eſſe, ut tantæ multitudini baptizandæ ſatis eſſet? Accedit: quod Scriptura quoties loquitur de materia Baptiſmi, dicit, eam eſſe aquam abſolute: aqua autem abſolute ſtat pro aqua naturali, quæ ſola eſt vera aqua. Præterea: figuræ omnes, quæ in veteri Lege Baptiſmum adumbrarunt, fuerunt in aqua naturali. Figuræ enim Baptiſmi, fuerunt aquæ, ſuper quas, initio Geneſis, ferebatur Spiritus Sanctus, teſte S. Auguſtin. *lib. 2. de div. Quæſt. ad Simplicianum, quæſt.* 1. Fuerunt aquæ diluvii, teſte eodem, *lib. 12. contra Fauſtum*, c. 17. Fuerunt aquæ maris rubri, earumque tranſitus. Ubi idem S. Aug. Tr. 45. in Jo: *Mare* (inquit) *rubrum ſignificat Baptiſmum*. Fuerunt etiam aquæ, ſuper quas Chriſtus ambulavit, teſte eodem, *Serm. de Catechiſmo ad Catechumenos cap.* 3. Omnes autem præfatæ aquæ, fuerunt aquæ naturales. Et tandem omnia loca novi Teſtamenti, in quibus de aqua Baptiſmi ſermo eſt, de aqua naturali Patres interpretati ſunt: ut Juſtinus, in *2. Apolog. pro Chriſtianis*, Tertullianus, *lib. de Baptiſmo*. Et ſpecialiter S. Ambroſius, *lib. de his, qui Myſteriis initiantur, cap. 3. & 4.* Ubi ex ſupradictis figuris concludit, Baptiſmum conſiſtere in aqua naturali. Quapropter a Tridentino, *Seſſ. 7. de Bapt. Canon.* 2. juſto anathemate configitur: *Si quis dixerit, aquam veram, & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi; atque ideo verba illa Domini noſtri Jeſu Chriſti*: Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, *ad metaphoram aliquam detorſerit*.

VI. Cur autem Baptiſma in aqua potius, quam in alia materia conficiendum ſit: eſto ratio a priori non alia eſſe poſſit, quam Dei, & Chriſti ſic volentis: quare tamen ſic voluerit, congruentias quatuor affert S. Thom. 3. part. quæſt. *66.* art. 3. *Primo quidem quantum ad ipſam rationem Baptiſmi, qui eſt regeneratio in ſpiritualem vitam, quod maxime congruit aquæ. Unde & ſemina, ex quibus generantur omnia viventia, ſcilicet, plantæ, & animalia, humida ſunt, & ad aquam pertinent. Propter quod quidam Philoſophi, poſuerunt aquam omnium rerum principium.*

Secundo. Quantum ad effectus Baptiſmi, quibus competunt aquæ proprietates: quæ ſua humiditate lavat: ex quo conveniens eſt, ad ſignificandam, & cauſandam ablutionem peccatorum: ſua frigiditate etiam temperat ſuperfluitatem caloris; & ex hoc competit ad mitigandam concupiſcentiam fomitis: ſua diaphaneitate eſt luminis ſuſceptiva; unde competit Baptiſmo, in quantum eſt fidei ſacramentum.

Tertio. Quia convenit ad repræſentanda Myſteria Chriſti, quibus juſtificamur, ut enim dicit Chryſoſtomus ſuper illud Jo: 3. Niſi quis renatus fuerit (*Homil. 24.*) *ſicut in quodam ſepulchro, in aqua ſubmergentibus nobis capita, vetus homo ſepelitur, & ſubmerſus deorſum occultatur, & deinde novus rurſus aſcendit.*

Quarto. Quia ratione ſuæ communitatis & abundantiæ, eſt conveniens materia neceſſitati hujus ſacramenti: poteſt enim ubique de facili haberi. Hæc S. Thom.

§. III.

Solvuntur quæ faciunt contra dicta.

VII. OBjicies primo. Baptiſmus Chriſti in hoc opponitur Baptiſmo Joannis, quod iſte datus ſit in aqua, ille vero dandus eſſet in igne, Matthæi 3. & Lucæ 3. *Ille vos baptizabit in Spiritu Sancto; & igne*; ergo ignis, non aqua, eſt materia Baptiſmi Chriſti, Ita diſcurrebant Seleuciani.

Reſpondeo cum S. Hieron. in *cap. 5. Matth.* Joannem illis verbis non indicare Baptiſmum materialem; ſed vel Spiritum Sanctum, qui ſuper Apoſtolos, quaſi ignis deſcenſurus erat, ut habetur, *Act. 2.* ſive quia in præſenti ſpiritu baptizamur, & in futuro igne. Utramque reſponſionem dat S. Thom. citatus *ad 1.* Et huic ſecundæ conſonant Hilarius *ſuper Matth.* & Ambroſ. *in cap. 3. Lucæ*.

VIII. Replicabis. Baptiſmus, ſecundum Damaſcenum, *lib. 4. Fidei, c.* 10. & Dionyſ. *c. 2. Eccl. Hier.* habet vim illuminativam: ſed illuminare maxime convenit igni; ergo &c.

Reſpondeo cum S. Thom. citato, *ad 1.* quod illuminatio pertinet ad ignem active: qui autem baptizatur, non efficitur illuminans, ſed illuminatus per fidem. Unde in Baptiſmo aptior eſt aqua, quæ, ratione ſuæ diaphaneitatis, aptior eſt ad recipiendum lumen Fidei.

IX. Objicies ſecundo ex Traditione. Joannes Moſchus qui circa ann. 630. floruit, in ſuo Prato Spirituali narrat: quemdam Judæum ad extremas redactum anguſtias, aquæ defectu a ſuis Sociis arena baptizatum, mox convaluiſſe; ergo hoc miraculo comprobatur, Baptiſma etiam ſine aqua collatum valere.

Secundo. Stephanus Papa, circa ann. 764. *Epiſt. ad Monachos, cap.* 11. ſtatuit duo. Unum, Miniſtrum, qui in caſu neceſſitatis vino uſus fuerat ad baptizandum, nullam admiſiſſe culpam. Alterum, infantem ſic baptizatum non debere iterum baptizari. Verba ejus ſunt: *Si in vino quis propterea, quod aquam non inveniebat, omnino periclitantem infantem baptizavit; nulla ei exinde adſcribitur culpa: infantes ſic permaneant in ipſo Baptiſmo. Si aqua adfuit præſens, ille Presbyter excommunicetur*; ergo judicio Stephani licite, & valide in neceſſitate poteſt in vino conferri Baptiſma.

X. Reſpondeo ad primum, neg. conſ. Hebræus enim ille (ſi vera eſt hiſtoria, de quo non pauci dubitant) mox convaluit; non quia verus fuerit ille Baptiſmus (unde perductus ad Dionyſium, ſive Alexandrinum, ſive Corinthium, ut placet Baronio, ad ann. 161. Baptiſmo aquæ baptizari juſſus fuit) ſed propter maximam ejus fidem, ac votum Baptiſmi, ſeu Baptiſmum flaminis, quo juſtificatus fuit.

Ad ſecundum nego, Stephanum ſtatuiſſe illa duo, quæ ab Arguente ſupponuntur. Statuit ergo id tantum, de quo conſultus fuerat, nempe, Miniſtrum, qui ex ſimplicitate vino baptizaret, non peccaſſe; & dat rationem: quia cum aliam non haberet materiam, non fuit in cauſa, quod infantes illi abſque Baptiſmo aquæ mortui fuiſſent. Neque ſtatuit, infantes ſic permanere in illo Baptiſmo per vinum dato; ſed debet hoc conſtrui cum antecedente ſic: *Nulla ei adſcribitur culpa, ſi infantes ſic permaneant*. Quod oſtendunt ejus verba ſequentia; dicit enim: *Si aqua adfuit præſens, ille Presbyter excommunicetur, quia contra Canonum ſententiam agere præſumpſit*. Unde non approbat Baptiſmum in vino datum, fuiſſe validum; ſed ſolum conferentem a peccato excuſat, ſi ex neceſſitate, non exiſtente aqua, ignoranter id fecit.

Addunt aliqui, ejuſmodi Stephani reſponſum eſſe ſuppoſititium. Tum quia: ex tribus manuſcriptis, quæ illud continent, duo ipſum Stephano Secundo tribuunt; tertium vero Stephano Tertio. Tum quia, qui poſt Stephanum Tertium ſcripſere, hujus reſponſi non meminerunt. Tum quia: credibile non eſt, Romanum Pontificem ignoraſſe, quod nec minores Clericos latet, nempe, Baptiſmum ſola aqua perfici poſſe.

XI. Objicies tertio cum Manichæis. Aqua vile eſt elementum; ergo par non fuit, ut a Deo animæ ſanctificandæ deſtinaretur. —— Si reſpondeas, aquam, etſi vile elementum, placuiſſe Deo ſublimare ad tantum opus, in oſtenſionem potentiæ ſuæ; quæ ſtulta, & infirma mundi eligit, ut mundi ſapientiam confundat: cui non defuerunt congruentiæ, ſuperius ex S. Thom. adductæ;

XII. Contra eſt. Nullo modo decuit a Deo aſſumi ad ſanctitatem id, quod a principio nequam, & impurum eſt: ſed talis eſt aqua. Si enim pura eſt, & ea utentes non contaminat; cur peculiari benedictione conſecratur, antequam Catechumeno applicetur? Cur precibus præſanctificatur? Niſi, ut ea, quam traxit a principio nequam immunditia liberetur? Ita Manichæorum aliqui.

XIII. Reſpondeo, neg. min. Quod vero additur, tangit Eccleſiæ cæremoniam adhiberi ſolitam circa aquam Baptiſmi; quæ, extra caſum neceſſitatis, alia non debet eſſe, niſi ea, quæ pridie Paſchatis, aut Pentecoſtes conſecrata fuerit: qui

ri-

ritus non apud Orientales modo, ſed & apud Occidentales, etiam ab Eccleſiæ incunabulis viguit. Cum hoc diſcrimine: quod Græci aquam baptizandis Catechumenis in aliam diem non ſervant; ſed toties conſecrant, quoties quis baptizatur: Latini vero bis tantum in anno, nimirum, Sabbatis ante Paſcha, & Pentecoſten, eam ſanctificare conſueverunt; nec cuiquam Sacerdoti, extra caſum neceſſitatis, alia ad baptizandum aqua uti licet.

Ad objectionem ergo dico, aquam non ideo ſanctificari, ut immundities, quam fingunt Manichæi, detergatur: ſed Myſterii, & doctrinæ cauſa adhiberi. Ea enim ſacramento reverentia conciliatur, ac recolitur ſanctiſſimus carnis Chriſti contactus; quo Chriſtus, dum baptizatus eſt a Joanne, fluenta Jordanis conſecravit, & Catechumeni mirabilem Baptiſmi effectum edocentur.

D U B I U M IV.

Quænam ſit Materia Proxima Baptiſmi.

§. I.

Quædam Prænotantur.

I. MAteriam proximam Baptiſmi eſſe ablutionem, ſeu applicationem aquæ corpori baptizandi, nemo eſt qui neget. Si quis enim verba *Ego te baptizo* ſuper aquam proferret, vel ſupra baptizandum, & aqua baptizandi corpus non tangeret, ipſum non baptizaret: quia, ut virtus aquæ agat in Baptiſmo, debet contactu fluido tangere corpus: nec enim aqua ablueret ſordes corporis, niſi fluido motu corpus afficeret. Quare Auguſt. *Tract.* 80. *in Joann.* poſt illa verba: *Accedit Verbum ad elementum, & fit ſacramentum;* ut oſtendat, verbum accedere ad elementum non immotum, ſed ut corpori applicatum, ſubdit: *Quæ eſt tanta virtus aquæ, ut corpus tangat, & cor abluat?* Ablutio autem, qua aqua corpus tangit, eſt motio aquæ liquidæ ſupra corpus.

Quia vero lotio, ſeu ablutio, alia eſt activa, & eſt aquæ motio, quatenus fit a baptizante in baptizatum: alia paſſiva, & eſt ipſamet motio ſuper baptizatum, quatenus ipſum ſucceſſive tangit, & percurrit: aqua enim immota exiſtens in vaſe, quamvis omnes partes illius tangat, illud tamen abluere non dicitur; ideo materiam Baptiſmi proximam in ablutione tam activa, quam paſſiva conſiſtere rectius exiſtimo. Quia ablutio, cum ſit motus, neceſſario reſpicit agens, ſeu movens, & paſſum, ſeu motum.

II. Hæc autem lotio, ſeu ablutio tribus modis fieri poteſt, Vel per immerſionem corporis in aqua, vel per effuſionem aquæ ſupra corpus, vel per aſperſionem. Quia vero a Chriſto non legitur determinatus modus, quo hæc ablutio facienda eſſet; inde triplex ille baptizandi modus ab Eccleſia, diverſis temporibus, ſecundum circumſtantiarum exigentiam fuit uſurpatus.

Duodecim ergo prioribus Eccleſiæ ſeculis, Baptiſma per immerſionem, etiam apud Latinos, collatum fuit. Hoc ita conſtans erat tertio ſeculo; Ut Magnus, ad quem Cyprianus ſcripſit, dubitaverit, an Baptiſma per infuſionem datum valeret: Gregorius Magnus, qui Romæ ſedit ſeculo ſexto deſinente, eumdem ritum in ſuo Sacramentario præſcribit. Et apud Magiſtrum Sententiarum, qui anno 1164. obiit, altum eſt de perfuſione ſilentium; & immerſionem duntaxat recenſet. Quoad Eccleſiam vero Græcam, immerſionem fuiſſe ſemper in uſu, conſtat ex Cyrillo Jeroſolymitano, qui, *Cathecheſi* 2. Myſtagogica, quæ eſt de cæremoniis Baptiſmi, *num.* 3. eam Catechumenos docet. Ex Chryſoſtomo, *Homil.6. in Epiſt. ad Coloſſ.* & ex Euchologiis (ideſt Ritualibus) quibus Græci a mille annis, & amplius utuntur. Cujus praxis adeo ſunt tenaces, ut ex illis aliqui in crimen verterint Latinis, quod dimiſſa immerſione, perfuſionem in Baptiſmo adoptaverint.

Trina immerſio ab Eccleſiæ exordiis in uſu fuit: unde *Canon.* 50. ex Apoſtolicis, Miniſtrum, qui unam tantum in baptizando merſionem adhibuerit, depoſitione mulctat: Euchologia etiam ſupracitata id præſcribunt. Quem ritum apud ſuam Eccleſiam uſque modo ſervari teſtatus fuit, ſeculo 16. Jeremias Patriarcha Græcus; dum Latinos ſugillans in altero ſuæ cenſuræ capite, ait: *Nos quidem ſub trina merſione baptizamus.* In Eccleſia quoque Latina trinæ merſionis uſus quondam fuiſſe, teſtes ſunt Tertullianus, *lib. de Corona Militis, cap.* 3. dicens: *Dehinc ter mergitamur.* S. Ambroſius, *lib.* 2. *de Sacrament. cap.* 7. S. Gregorius, *in Sacramentario.* Et demum S. Th. 3. *p. q.* 66. *art.* 8. ubi ait: *Communiter obſervatur trina immerſio: & ideo graviter peccaret aliter baptizans, quaſi ritum Eccleſiæ non obſervans.*

In hoc tamen trinæ immerſionis ritu ſervando, non fuit ſemper conſtans Eccleſia Latina. Sicut enim, ut ait S. Th. citatus, Eccleſia Primitiva, quia aliqui de Trinitate male ſentientes, nec in nomine Trinitatis baptizabant; trina, non una tantum immerſione baptizandum eſſe decrevit: ita poſtea, quia alii trina merſione abutebantur ad exprimendam Trinitatem, non in Perſonis tantum, ſed etiam in ſubſtantia, quales erant Ariani; ideo unica tantum merſione baptizari, in Concilio Toletano IV. præceptum eſt, *Canon.* 6. ut infra dicetur.

III. Ineunte autem ſeculo 13. effuſionis uſus in aliquibus Eccleſiis Latinis obtinere cœpit. Unde S. Thom. qui anno 1274. obiit, quamvis, ex dictis, ſentiat, communiorem Eccleſiæ uſum eſſe, trina immerſione baptizare: *art.* tamen 7. præcedente, cum dicat, tutius eſſe baptizare per immerſionem, *Quia hoc habet communior uſus;* videtur ſupponere, eo tempore, licet non ita communiter, aliquos non per immerſionem baptizare. Circa ſeculum vero 14. uſus effuſionis in baptizando adeo crevit, ut paucis in locis immerſio adhiberetur: nam quæ ab eo tempore edita ſunt Ritualia, effuſionem plerumque præſcribunt.

IV. Plures autem cauſæ Eccleſiam Latinam moviſſe creduntur, ad mutandum baptizandi per immerſionem ritum. Prima fuit Miniſtrorum inopia: ubi enim deſiit in Eccleſiis Diaconorum copia, difficulter poterant ſic baptizari, maxime adulti. Secunda: cum parvuli majorem conſtituerint baptizandorum numerum; periculum fuit, ne ex immerſione labes aliqua eorum valetudini inferretur. Tertia: voluit ſic Eccleſia, ut baptizandorum pudori conſuleretur, & etiam Miniſtri. Cum enim tam alta eſſet immerſio, ut totum corpus baptizandi mergi deberet, ut ait Auguſt. *Hom.* 3. *ad Neophytos;* adeoque totum corpus, ne levi quidem faſciola coopertum, nudari oporteret; ut, ne infantes, immo nec feminæ, etſi adultæ, ea lege eximerentur, de qua feminarum denudatione, Chryſoſtomus, ſeculo quarto deſinente, ſcribit ad Innocentium I. quod perſecutionis tempore coactæ fuiſſent nudæ aufugere e Baptiſterio. Licet autem, ut pudori, præſertim feminarum, conſuleretur, cautum eſſet primo: ut aliquibus in locis ſuum eſſet feminis, & ſuum maribus Baptiſterium: alicubi, ut alia hora maſculi, alia feminæ baptizarentur. Secundo: ut mulieres per ſeipſas veſtes exuerent, & per ſeipſas e lavacro egreſſæ induerent; vel id eis officii præſtarent Diaconiſſæ. Attamen quia mulieribus nudatis in Baptiſterio Miniſtri, vel Miniſter, qui eas baptizabant, præſentes eſſe debebant; & ob alias difficultates, quæ procedente tempore emerſerunt, ſtatuit Eccleſia Latina, ritum immerſionis in effuſionem convertere, utpote faciliorem, & magis utrique ſexui accommodatum. His ad eruditionem præmiſſis.

§. II.

Reſolutio Dubii.

V. DIco. Valet Baptiſmus, ſive per unam, vel trinam Immerſionem, ſive per effuſionem, ſive per aſperſionem collatus. Prob. primo. Nam Baptiſmus ſive una, ſive trina immerſione, ſive effuſione, ſive aſperſione conferatur, ſervat ſubſtantiam Baptiſmi a Chriſto inſtituti: Chriſtus enim ſolum præcepit, ut baptizarent Apoſtoli: *Docete omnes Gentes, baptizantes eos.* Baptizare autem idem eſt, ac abluere; quod quolibet ex tribus relatis modis fieri poteſt. —— Secundo. Quolibet ex iis modis in baptizando uſi fuerunt Apoſtoli. Immerſione enim, Philippus Diaconus baptizavit Eunuchum Reginæ Candacis. Legitur enim, Act. 8. verſ. 38. *Et deſcenderunt uterque in aquam Philippus, & Eunuchus, & baptizavit eum.* Et poſtea: *Cum autem aſcendiſſent de aqua.* Petrum autem, vel effuſione, vel aſperſione baptizaſſe, ex *Act.* 2. & 4. colligitur: ex quibus conſtat, eum una die tria millia, altera quinque millia hominum baptizaſſe: tantum autem numerum ſola immerſione, una die baptizare potuiſſe, difficile creditu eſt.

Rurſus: id nos docet Traditio. Et quidem quantum ad trinam immerſionem; uſum ſic baptizandi per tredecim priora ſecula communem fuiſſe Eccleſiæ tam Orientali, quam Occidentali; & in Eccleſia Orientali adhuc perſeverare, ſupra oſtendimus etiam ex S. Thom. 3. *p. q.* 66. *art.* 8. —— Unica etiam merſione olim baptizatum fuiſſe, docet idem S. Thomas, citato loco, dicens, quod *Quantum eſt ex ſe, utrumque licite fieri poteſt, ſcilicet, & ſemel, & ter immergere. Quia unica immerſione ſignificatur unitas mortis Chriſti, & unitas deitatis: per trinam autem immerſionem ſignificatur triduum ſepulturæ Chriſti, & etiam Trinitas perſonarum; ſed diverſis ex cauſis ſecundum ordinationem Eccleſiæ quandoque inſtitutus eſt unus modus, quandoque alius.* Unde ſicut ab initio Eccleſia unam immerſionem reprobavit: non quia per ſe illicitam, ſed quia aliqui ex abutebantur, ut exprimerent mortem Chriſti, quem verum Deum non putabant; & proinde male de Trinitate ſentientes, ſuum errorem unica merſione exprimere volebant: ita cum procedente tempore Ariani præcipue trina merſione abuterentur ad exprimendum Trinitatem nedum perſonarum, ſed eſſentiæ; unam tantum merſionem approbavit. Unde S. Gregorius Magnus, *Ep.* 41. quæ eſt ad Leandrum, Hiſpalenſem Epiſcopum, probat quorumdam Miniſtrorum uſum; qui, ut ab Arianis trina merſione triplicem in Trinitate ſubſtantiam exprimere intendentibus ſe diſcernerent, unica merſione baptizabant, dicens: *Si nunc uſque ab hæreticis infans in Baptiſmate tertio mergebatur, faciendum apud vos eſſe non cenſeo; ne dum merſiones numerant, divinitatem dividant; dumque quod faciebant faciunt, mortem veſtram ſe viciſſe glorientur.*

Sed cum monitum Gregorii non ſtatim apud omnes Hiſpaniarum Eccleſias obtinuiſſet; immo quæ unica merſione utebantur male apud alias audirent: Concilium Toletanum IV. an. 633. habitum, *c.* 5. propoſito omnibus Eccleſiis S. Gregorii decreto de una tantum merſione, ſic ait: *Quapropter quia de utroque ſacramento, quod fit in ſancto Baptiſmo a tanto viro* (Gregorio) *reddita ratio eſt; quod utrumque rectum, utrumque irreprehenſibile in ſancta Dei Eccleſia habeatur: propter vitandum autem ſchiſmatis ſcandalum, vel hæretici dogmatis uſum: ſimplam teneamus Baptiſmi merſionem, ne videantur apud nos qui tertio mergant, hæreticorum approbare aſſertionem, dum ſequuntur & morem.*

VI. Circa Baptiſmum autem ſola effuſione collatum, conſtat, Eccleſiam ſemper probaſſe Baptiſmum *Clinicis*, hoc eſt infirmis in lecto jacentibus, vel in articulo mortis conſtitutis datum: quibus certe per immerſionem conferri non poterat,

ſed ſola effuſione, aut aſperſione. Confirmat hoc S. Th. *qu.* 66. citata, *art.* 7. Ubi poſtquam dixit, quod baptizare per modum immerſionis eſt communior uſus, ſubjungit: *Poteſt tamen fieri Baptiſmus per modum aſperſionis, vel etiam per modum effuſionis, ſecundum illud, Ezech.* 36. Effundam ſuper vos aquam mundam: *Sicut Beatus Laurentius legitur baptizaſſe. Et hoc præcipue propter neceſſitatem. Vel quia eſt magna multitudo baptizandorum, ut patet, Actor.* 2. *&* 4. *ubi dicitur, quod crediderunt una die tria milia, & alia die quinque millia. Quandoque autem poteſt imminere neceſſitas propter paucitatem aquæ: vel propter debilitatem Miniſtri, qui non poteſt ſuſtentare baptizandum: vel propter debilitatem baptizandi, cui poteſt imminere periculum mortis ex immerſione.*

Hoc idem ſentit S. Cyprianus, *Epiſt.* 76. *ad Magnum.* Ubi licet relinquat liberum aliis judicandum, an Baptiſma per aſperſionem, ſeu effuſionem collatum eſſet validum; ipſe tamen affirmat, dicens: *Aliter pectus credentis abluitur, aliter mens hominis per fidei merita mundatur. In ſacramentis ſalutaribus, neceſſitate cogente, & Deo indulgentiam ſuam largiente, totum credentibus conferunt divina compendia.* Ubi per *divina compendia* intelligit modicam ablutionem, qualis comparate ad immerſionem eſt ea, quæ perfuſione fit, vel aſperſione. Et ad hoc probandum aſſumit argumenta ex Scripturis petita, & maxime ex purificationibus Judæorum, quæ per aſperſionem fiebant; quibus vult præfiguratum fuiſſe Baptiſmum.

§. III.

Solutiones Objectionum.

VII. OBjicies primo. Baptiſmus idem ſignificat, ac *immerſio:* ſed Chriſtus præcepit Apoſtolis, ut baptizarent: *Baptizantes eos;* ergo voluit, ut conferretur per immerſionem.

Confirmatur. Voluit Chriſtus, Baptiſmum ſuum ſic conferri, ut per illum configuraremur morti, ac ſepulturæ ejus, ut ex Apoſtolo, *Rom.* 6. *ver.* 3. & 4. at ſolo Baptiſmo per immerſionem dato configuramur ſepulturæ ejus: nam, ut ait Chryſoſt. *Hom.* 24. in Joan. *Sicut in quodam ſepulchro, in aqua ſubmergentibus nobis capita, vetus homo ſepelitur, & ſubmerſus deorſum occultatur, deinde novus rurſus aſcendit;* ergo &c.

VIII. Reſpondeo, aliud eſſe id, a quo nomen impoſitum eſt; aliud id, ad quod ſignificandum eſt impoſitum. Nam *lapis* nomen eſt a *lædendo pedem* impoſitum: & tamen ad læſionem pedis ſignificandam non eſt impoſitum. Sic nomen Baptiſmi eſto ab immerſione impoſitum ſit; ad ſignificandum tamen omnem ablutionis modum Chriſtus illud impoſuit. Unde, *Actor.* 22. *ver.* 16. ſibi dictum ab Anania refert Paulus: *Exurge, baptizare, & ablue peccata tua.*

Ad Confirm. dico, Chriſtum inſtituiſſe Baptiſmum primario, ut ejus ablutione moreretur in nobis vetus homo peccati, & reſurgeret novus: ex quo conſequitur configuratio morti, ſepulturæ, ac reſurrectioni ejus. Dato autem, hoc ſecundum expreſſius ſignificari per immerſionem: primum tamen quocumque modo ablutionis habetur. Vide S. Thom. hac *qu.* 66. *art.* 7. *ad* 2.

IX. Objicies ſecundo. Quæ tradiderunt Apoſtoli ſunt divini juris: unde ex hoc principio probamus parvulorum Baptiſma, ſuffragia pro mortuis, aliaque multa; quæ non ex Scriptura, ſed ex Apoſtolorum Traditione, tamquam juris divini ſuſcipimus: atqui merſionem, eamque trinam, in Baptiſmate adhibendam Apoſtoli tradiderunt, unde, *Can.* 50. ex Apoſtolicis, Miniſtrum, quia una tantum merſione baptizaverit depoſitione caſtigat; ergo &c.

X. Reſpondeo, neg. maj. generaliter acceptam. Non enim omnia, quæ Apoſtoli tradiderunt, ac præceperunt juris divini ſunt. Aliqua enim Apoſtoli tradiderunt, tamquam meri promulgatores; & ſunt ea, quæ tamquam dogmata ad fidem, ac mores pertinent: & hæc tamquam juris divini habenda ſunt. Alia vero tradiderunt, tamquam inſtitutores, cujus generis ſunt ritus omnes, & alia ad diſciplinam ſpectantia: & iſta juris tantum Eccleſiaſtici habenda ſunt. Unde quamvis, quod Euchariſtia ſumenda ſit a jejunis, ſicut & alia multa ad Traditionem Apoſtolorum referat Auguſtinus, *Epiſt.* 118. modo 54. *ad Januarium:* nemo tamen dicet, Euchariſtiam a jejuno ſumendam, eſſe juris divini, quin poſſit non jejuno tradi. Hujus ergo generis eſt trina immerſio in Baptiſmo; quæ licet ex Traditione Apoſtolorum fuerit introducta; quia tamen ſpectans non ad dogma, ſed ad ritum, & cæremoniam, non ſic obligat, ut ſine illa valide non conferatur Baptiſmus; & Eccleſia, in qua reſidet ordinaria poteſtas, non potuerit ſalva Baptiſmi ſubſtantia, pro temporum circumſtantiis, vel una tantum merſione uti; vel merſionem in effuſionem, vel aſperſionem convertere. Eo vel maxime quod Apoſtolos ita aliquando feciſſe, ex *Actibus, cap.* 2. & 4. colligere poſſumus.

Nec huic contradicit *Canon* 50. oppoſitus. Is enim depoſitionis quidem pœna caſtigat Miniſtrum una tantum merſione baptizantem; utpote inducentem novum ritum contrarium ei, quod eo tempore univerſa frequentabat Eccleſia: non tamen declarat, Baptiſmum ſic collatum eſſe nullum, & ſic baptizatum eſſe rebaptizandum: quod tamen declarare debuiſſet; ſi trina immerſio ita eſſet neceſſaria, ut, ea omiſſa, ſubſtantia Baptiſmi non remaneret.

XI. Objicies tertio Pelagium Papam, Epiſt. ad Gaudentium, relatum de Conſecrat. diſt. 4. Can. *multi ſunt* ubi ait: *Evangelicum vero præceptum, ipſo Deo, & Domino Salvatore noſtro Jeſu Chriſto tradente, nos admonet, in nomine Trinitatis, trina etiam merſione ſanctum Baptiſma unicuique tribuere, dicente Domino diſcipulis ſuis:* Ite baptizate omnes gentes, in nomine Patris &c. Ergo ſicut Baptiſmus in nomine Trinitatis Evangelico præcepto eſt tribuendus, ita etiam trina merſione.

XII. Reſpondet S. Thom. 3. *par. qu.* 66. *art.* 8. *ad* 2. *Quod Pelagius Papa intelligit trinam immerſionem eſſe de mandato Chriſti in ſuo ſimili: in hoc ſcilicet, quod Chriſtus præcepit baptizari* In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: *non tamen eſt ſimilis ratio de forma, & de uſu materiæ.* Quia, ut pulchre docet ibi, ad 1. *Trinitas eſt ſicut agens principale in Baptiſmo: ſimilitudo autem agentis pervenit ad effectum ſecundum formam, & non ſecundum materiam: & ideo ſignificatio Trinitatis fit in Baptiſmo per verba formæ: nec eſt ex neceſſitate, quod ſignificetur Trinitas per uſum materiæ, ſed hoc fit ad majorem expreſſionem. Similiter etiam mors Chriſti figuratur ſufficienter in unica immerſione. Triduum autem ſepulturæ non eſt de neceſſitate ſalutis noſtræ: quia etiamſi uno die fuiſſet ſepultus, vel mortuus, ſuffeciſſet ad perficiendam noſtram redemptionem: ſed triduum illud ordinatur ad manifeſtandam veritatem mortis ..... Et ideo patet, quod trina immerſio, nec ex parte Trinitatis, nec ex parte paſſionis Chriſti eſt de neceſſitate ſacramenti.* Hæc S. Thomas.

D U B I U M V.

Aliqua circa Materiam, tam Remotam, quam Proximam Baptiſmi Reſolvuntur.

§. I.

Circa Materiam Remotam.

I. CIrca materiam ſive remotam, ſive proximam aliqua pro praxi reſolvenda eſſe optimum cenſeo; & præcipue ex iis, quæ hac in re docet S. Th. 3. *p. qu.* 66. *art.* 4. Cum enim ex dictis certum ſit, materiam idoneam Baptiſmo, debere eſſe aquam puram, & ſimplicem; obſervat S. Thomas, quod aqua ſuam puritatem, & ſimplicitatem poteſt amittere dupliciter. Uno modo, per mixtionem alterius corporis: alio modo, per alterationem. Utrumque autem horum contingit fieri dupliciter, ſcilicet, per artem, & per naturam. Et quia ars regulariter non inducit formam ſubſtantialem, ſed ſolum accidentalem; niſi forte applicando agens naturale propriæ materiæ; per quem modum a quibuſdam quædam animalia per putrefactionem generantur. Unde *qu.* 6. *de Pot. art.* 5. *ad* 8. dicit, Magos Pharaonis virgas in ſerpentes convertiſſe arte Dæmonum, *Per aliqua ſemina collecta, quæ habebant vim putrefaciendi virgas, & in ſerpentes convertendi.*

Ex quibus infert ſic: *Quæcumque igitur tranſmutatio circa aquam facta eſt per artem, ſive commiſcendo, ſive alterando, non tranſmutatur ſpecies aquæ. Unde in tali aqua poteſt fieri Baptiſmus: niſi forte aqua admiſceatur per artem, in tam parva quantitate alicui corpori, quod compoſitum magis ſit aliud, quam aqua: ſicut lutum magis eſt terra, quam aqua, & vinum lymphatum magis eſt vinum, quam aqua.*

II. Proſequitur autem S. Doctor: *Sed tranſmutatio, quæ fit a natura, quandoque quidem ſpeciem aquæ ſolvit: & hoc fit, quando aqua efficitur per naturam de ſubſtantia alicujus corporis mixti; ſicut aqua converſa in liquorem uvæ eſt vinum; unde non habet ſpeciem aquæ. Aliquando autem fit per naturam tranſmutatio aquæ, ſine ſolutione ſpeciei: & hoc tam per alterationem, ſicut patet de aqua calefacta a Sole: quam etiam per mixtionem, ſicut patet de aqua fluminis turbida ex permixtione terreſtrium partium. Sic ergo dicendum eſt: quod in qualibet aqua qualitercumque tranſmutata, dummodo non ſolvatur ſpecies aquæ, poteſt fieri Baptiſmus: ſi vero ſolvatur ſpecies aquæ, non poteſt fieri Baptiſmus.*

III. Ex hac ergo S. Thom. doctrina conficitur regula generalis, quod Baptiſma poteſt valide conferri per quamlibet aquam naturalem, alteratam quomodolibet, ſive per naturam, ſive per artem, aut aliis corporibus mixtam; dummodo alteratio non diſſolvat ſpeciem aquæ, & mixtio non ſit tanta, ut, quod reſultat, ſit potius aliud corpus, quam aqua.

IV. Hinc *ad* 1. reſolvit, quod Baptiſmus valide conferri poſſit in aqua marina; quia admixtio ſalis non ſolvit ſpeciem aquæ; neque ſal eſt in tanta copia, ut, quod reſultat, ſit potius ſal, vel aliud corpus, quam aqua. Et idem dicit de aliis aquis, quæ apud nos ſunt; quamvis non ſint ita puræ, quin aliorum corporum particulæ eis miſceantur.

V. Reſolvit ſecundo, *ad* 2. valide baptizari per aquam, cui ſit admixtum Chriſma, ut fit in Baptiſmo ſolemni; quia admixtio Chriſmatis non ſolvit ſpeciem aquæ. Valide etiam baptizari in aqua coctionis carnium, ſeu jure, aut aliorum hujuſmodi. *Niſi forte ſit facta tanta reſolutio corporum lixatorum in aqua; quod liquor plus habeat de aliena ſubſtantia, quam de aqua; quod ex ſpiſſitudine perſpici poteſt. Si tamen ex liquore ſic inſpiſſato exprimatur aqua ſubtilis, poteſt in ea fieri Baptiſmus: ſicut & in aqua, quæ exprimitur ex luto, licet in luto Baptiſmus fieri non poſſit.*

VI. Reſolvit tertio, *ad* 4. poſſe baptizari valide in lixivio, hoc eſt, in aqua colata per cineres; & in aquis balneorum ſulphureorum, ſeu aliis aquis mineralibus: *Quia tales aquæ non incorporantur per artem, vel naturam aliquibus corporibus mixtis; ſed ſolum alterationem quamdam recipiunt ex hoc, quod tranſeunt per aliqua corpora.*

VII. Reſolvit quarto *ad* 5. non valide baptizari aqua roſacea, quia hæc eſt liquor ex roſis reſolutus. Et idem eſt de alio liquore, qui ſit ſuccus florum, aut herbarum, ſive alterius corporis mixti; quia tales ſucci ſpeciem aquæ non habent. Eadem ratione valide baptizari non poteſt in aqua alchimica, ſicut nec in vino.